

ges egésznek, a második személy visszajelzéseiben, újrakezdéseiben egyensúlyt teremtő tevékenységnek tekintti.

A többi, részletesebben nem méltatott tanulmány az iskolai anyanyelvi nevelés egyéb összetevőit (irodalom, azon belül a verselemzés) is szem előtt tartó, vizsgáló, javítási, gazdagítási szándékozó szakembert állítja élénk (Nyelv és kultúra, nyelvtan és irodalom; Egy verselemző munkáról). Az előbbi tanulmány utolsó sorai nagyon meggyőzően mutatják, hogy a körülményekkel és az önmagával is vitatkozó szakember milyen következtetésre jutott, s mennyire fontosnak tartja a fronttörtést az anyanyelvi nevelésben: „Az eddigi utak – úgy látszik – nem járhatók többé. Az idő szétfeszítette a régi grammatika érvényrendszerének kereteit, tehát annak a reformba való átmentésén meddő dolgoz volna fáradoznunk. *Felemás munkának nincs értelme és haszna.*” (72.)

A kiadvány utolsó tanulmánya (Grammatikaelmélet és iskolai nyelvtan) a nyelvészek által megalkotandó nyelvtan körvonalait megrajzolva, mutat utat a jövő anyanyelvi nevelése számá-

ra: „S a nyelvtudomány központi problémája ma (1977!) végső soron éppen az, hogy mi történik a beszédaktus során, miközben a kommunikáló partnerek megértik egymást... Ezt kell magyaráznia a grammatikának, melynek komplex – tehát nem csupán nyelvészeti – szemléletűnek kell lennie... S a nyelvtudomány az iskola válságán most azzal könnyíthet, hogy egy ilyen grammatikát kínál fel az iskolának, szintézisbe hozva saját eredményeit a többi érdekelt tudományok eredményeivel.” (80.)

Az új nyelvi és nyelvtani szemlélet kialakítását a fentiek szerint jelentékeny mértékben segítheti az ismertetett kiadvány. Az anyanyelvi nevelést végző pedagógus ismereteit elsősorban a nyelvi kommunikáció bemutatásával és értelmezésével alapozza meg, másodsorban ennek konzekvenciáit az irodalomtanítás szempontjából is érvényesíti, harmadsorban pedig az új tartalmú grammatika körvonalazásával erősíti a kibontakozó új szellemű és tartalmú munkát. A kiadvány végén található Glosszárium címszavai a tanulmányok könnyebb megértését szolgálják.

Dr. Farkas Ferenc

TANÍTVÁNYAINKNAK AJÁNLHATJUK!

Erdődy János:

ÓRSÉGVÁLTÁS AZ ÓCEÁNON

Ezt a mindvégig színes, izgalmas történelmi események leírását tartalmazó könyvet felső tagozatos tanítványaink figyelmébe ajánljuk.

1588 nyárutóján az angol hajóhad súlyos vereséget mért a rettenthetetlen spanyol Armadára, és ezzel megkezdődött egy nagy világhíradalom hanyatlása. Hatalmi harcokkal, forrongásokkal, véres ütközetekkel, csatákkal teli korszak elevenedik meg Erdődy János kötetének lapjain. A főszerepet a II. Fülöp-korabeli Spanyolország és az Erzsébet királynő uralma alatt világhíradalomná növekvő Anglia játssza. A szerző az 1527-es esztendődtől vizsgálja fel könyvében azt a **történelmi drámát**, amely az Armada pusztulásával 1588 nyárutóján ér véget. A mű olvasása közben tanítványaink közelebből is megismerkedhetnek az események főbb színhelyeivel: a korabeli Itáliával, Franciaországgal, Németalfölddel, Máltával, Lepantoval, Spanyolországgal és Angliával.

Külön érdeme ennek az érdekes könyvnek, hogy a megrajzolt történelmi kor jobb megértését, elképzelését 1527-es esztendődtől vizsgálja fel könyvében azt a **történelmi drámát**, amely az Armada pusztulásával 1588 nyárutóján ér véget. A mű olvasása közben tanítványaink közelebből is megismerkedhetnek az események főbb színhelyeivel: a korabeli Itáliával, Franciaországgal, Németalfölddel, Máltával, Lepantoval, Spanyolországgal és Angliával.

Móra Ferenc Könyvkiadó, 1979.

František Gel:

LÁTHATATLAN RAGADOZÓK LEGYŐZŐJE

Egy nagy tudós megfeszített munkában eltöltött, aszketikus élete tárul élénk a könyv lapjairól. František Gel könyve Louis Pasteur életével, küzdelmeivel és világraszóló felfedezéseivel ismert meg bennünket, de a történet középpontjában mindenkor a nagyszívű, csodálatra méltó, önzetlen ember áll, aki a világot soha le nem róható hála kötelezte.

A szerző faktografikus riportsorozatnak nevezi könyve műfaját, ami azt jelenti, hogy csak az igazolható tényeket sorakoztatja fel. Annál meglepőbb aztán az a mód, ahogyan az olvasót egyik ámulatból a másikba ejti műfajával, s anyagát, a tárgyilagos valóságot izgalmas, élvezetes olvasmánnyá varázsolja. Éppen ezért nemcsak a szaktárgy iránt érdeklődő tanítványainknak ajánlhatjuk ezt a nagyszerű munkát, amelynek külön értéke az a hatás, amelyet az olvasóra tesz a kitartó emberi munka ábrázolásával, hanem mindenkinek.

Madách Könyvkiadó, 1979.